

บทคัดย่อผลงาน VDO : พลังของมดแดงกับแรงที่มองไม่เห็น: ในภารกิจใหญ่เพื่อห้อง Lab ที่ปลอดภัย

Red Ants Behind the Scenes: The Hidden Force of Laboratory Safety

โดย นายมะยูโซ๊ะ แวมะ, น.ส.วาริษา ไกล่แก้ว, น.ส.วิไลลักษณ์ ไชยคำ, นายธนภัทร โกชนสมบุญ
หน่วยสนับสนุน วิจัย วิชาการและการศึกษา ภาควิชากายวิภาคศาสตร์

หน่วยสนับสนุนวิจัย วิชาการ และการศึกษา ภาควิชากายวิภาคศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ทำหน้าที่สนับสนุนด้านวิชาการ งานวิจัย และการจัดการเรียนการสอนให้กับหลักสูตรต่าง ๆ โดยหนึ่งในภารกิจสำคัญคือการสนับสนุนงานด้านห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยห้องปฏิบัติการจำนวน 4 ห้อง ได้แก่ ห้องปฏิบัติการกลาง (Central Laboratory), ห้องปฏิบัติการ Angiographic Research, ห้องปฏิบัติการ Neuroscience Research และห้องปฏิบัติการ Diabetic Research

เพื่อตอบสนองต่อความจำเป็นในการส่งเสริมความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการและยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานตามหลักเกณฑ์ของระบบความปลอดภัยห้องปฏิบัติการวิจัยในประเทศไทย (ESPreL: Enhancement of Safety Practice in Research Laboratory) หน่วยงานจึงได้วางแผนดำเนินโครงการยกระดับมาตรฐานห้องปฏิบัติการดังกล่าว แม้หน่วยงานจะมีข้อจำกัดด้านบุคลากร โดยมีนักวิทยาศาสตร์เพียง 2 คน ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์ของ ESPReL อย่างลึกซึ้ง แต่ด้วยความร่วมมือกันในทีม หน่วยงานจึงได้มอบหมายให้บุคลากรตำแหน่งนักวิชาการศึกษาอีก 2 ท่าน เข้าร่วมสนับสนุนกระบวนการดำเนินงาน โดยแบ่งหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันตามหัวข้อขององค์ประกอบทั้ง 7 ด้าน ที่กำหนดในเกณฑ์ ESPReL ได้แก่ (1) การบริหารจัดการความปลอดภัย, (2) ความรู้พื้นฐานด้านความปลอดภัย, (3) การประเมินความเสี่ยง, (4) การควบคุมและป้องกันอันตราย, (5) ระบบเตรียมพร้อมและตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน, (6) การตรวจสอบ ทวนสอบ และติดตามผล และ (7) ลักษณะทางกายภาพของห้องปฏิบัติการ กระบวนการเริ่มต้นจากการวางแผนการดำเนินงานและจัดการประชุมชี้แจงเพื่อให้ความรู้แก่คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการแจกจ่ายแบบฟอร์มตรวจสอบประเมิน (Checklist) สำหรับ การดำเนินงานตามองค์ประกอบมาตรฐาน ESPReL แก่อาจารย์ผู้รับผิดชอบแต่ละห้องปฏิบัติการ ทั้งนี้เพื่อให้แต่ละห้องสามารถประเมินตนเองตามเกณฑ์ได้อย่างครบถ้วนและถูกต้อง เมื่อได้รับผลการประเมินเบื้องต้นจากแต่ละห้อง หน่วยงานจึงได้ดำเนินการวิเคราะห์ผล จุดควรปรับปรุง และวางแผนแก้ไข โดยมีการลงพื้นที่ตรวจสอบร่วมกับห้องปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด

ผลจากการดำเนินงานพบว่าการบริหารจัดการร่วมกันภายใต้ข้อจำกัดของบุคลากรแต่มีวางแผนการดำเนินงาน มีการจัดสรรหน้าที่และมีการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ห้องปฏิบัติการทั้งหมดสามารถดำเนินการตามเกณฑ์ ESPReL ได้อย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ การดำเนินการนี้สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของหน่วยงานขนาดเล็กในการผลักดันมาตรฐานความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการทำงานแบบบูรณาการและความร่วมมือของบุคลากรทุกคน